

SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniška ulica št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petiti-vrsta: 5 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 229.

V Ljubljani, v četrtek 7. oktobra 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 6. oktobra.

Eksekutivni red.

Pretresanje novega eksekutivnega reda jako počasi napreduje. Včeraj sta bila po obširnem razgovoru rešena samo dva paragrafa. Da bodo imeli čitatelji „Slovenčev“ pravi pregled dotične postave, jim podamo posamezne določbe, kakor so bile sprejete. Paragraf 2. sem že zadnjič objavil. Paragraf 1. in 3., ki sta bila v petek sprejeta, se glasita:

§ 1. Reči, ki se rabijo za službo božjo, se ne morejo eksekutivno prodati, ravno tako svetinje ne, pač pa njih obroba.

§ 2. Glej „Slovenca“ štev. 226, 4. oktobra.

§ 3. K zemljišu pripadajoče stvari (§§ 294 do 297 S. D. Z.) se smejo le z zemljišem vred eksekvirati in z njim vred v cenitev sprejeti. Ako se zemljiše brez prejšnje cenitve eksekutivno prodaja, se morajo pred dovoljenjem take prodaje te reči službeno popisati in v prodajo sprejeti.

§ 4. Eksekucija na premakljive reči se ima opustiti, ako se ne more pričakovati, da se bodo več skupilo, kakor znašajo eksekutivni stroški.

Dr. Kronawetter je predlagal, da naj se opusti že cenitev, ako se kaže, da skupljeni denar še za sodnijske stroške ne bo zadostoval, dr. Menger pa je priporočal, da naj za kupčijske pravde ta postava ne velja. Dr. Pattai, dvorni svetnik Steinbach in poročevalec dr. Fanderlik so s tehtnimi razlogi pobijali nasvetovane premembe, in § 4. je vsled tega obveljal, kakor ga je nasvetoval justični odsek.

Dolg razgovor je bil tudi pri § 5., ki se glasi: Ako nastane prepir, ali spada kaka reč pod določbe §§ 1. do 4., razsodi o tem urad, ki ima izvrševati eksekucijo, po prosti razsodbi. Proti tej razsodbi je dovoljena pritožba.

Dr. Kronawetter je predlagal, da naj sodnik razsodi vsled prošnje ene ali druge stranke, dr. Menger pa je ropotal zoper sodnijske organe, češ, da bodo v prvi vrsti o tem, ali naj se vrši

kaka eksekucija, ali pa opusti, odločevali sodnijski sluge. Dvorni svetnik Huber in poročevalec dr. Fanderlik sta dokazovala, da je bojazen Kronawetterova neopravičena. Kronawetter je vsled tega svoj predlog umaknil in § 5. je bil sprejet brez premembe.

Ker je ura kazala na tri, naznanil je predsednik dr. Smolka, da bode sejo sklenil. Ali kakor se je seja pričela z interpelacijo o narodnih zadevah, bila je tudi sklenjena v enako zopernem, Slovanom sovražnem duhu. Glasoviti Knotz in tovariši njegovi so namreč zvedili, da se je v Pragi bivajočim častnikom prepovedalo obiskovati gostilno, ki je v hiši nemške kazine. To se je zgodilo gotovo le iz sovraštva do nemštva, pravijo Knotz in tovariši, in vprašajo ministra, kako more opravičiti dotično prepoved. Ko je predsednik še naznanil izid dopolnilnih volitev in so Steiner in tovariši denarnega ministra vprašali, kdaj bode zbornici predložil postavo gledé poravnave zemljiškega davka, sklenil je dr. Smolka sejo in prihodnje zborovanje napovedal za petek 8. t. m. Na dnevnem redu bodo reči, ki so včeraj zaostale in poročila volilnega odseka gledé nekterih prememb volilnega reda za Česko, Gališko in Spodnje-Avstrijsko.

Ob prostih dneh zborujejo pododseki in pretresajo razne predloge ogerske nagodbe. Tudi razni klubi se pridno shajajo. Česki poslanec, grof Henrik Clam Martinic, ki je bil dolgo časa bolan in se zadnjega zasedanja ni skoraj nič vdeleževal, došel je sinoči zopet na Dunaj; načelnik poljskega kluba, vitez Grocholski pa je zbolel za pljučnico ter se bo moral dalj časa varovati, ker je mož že prileten in sploh ne posebuje trdega zdravja.

Uradna „Wiener Zeitung“ 6. t. m. objavlja razglas justičnega ministerstva do višje deželne sodnije v Pragi, zaradi ktere je bila v torek v državnem zboru od levicarjev stavljena od nas že omenjena interpelacija. Dotični razglas, ki je bil boje izdan s privoljenjem celega ministerstva in poslan menda tudi višji sodnji v Brnu, je tako pohleven, da se mora človek čuditi, kako je

mogla ta reč, ki se sama po sebi umé, med nemškimi poslanci napraviti tako razburjenost. Da ne bode treba toliko prestav iz enega v drugega jezika, minister zaukazuje referentom, da morajo že sami razsodbe sestavljati v tistem jeziku, v katerem se imajo izročevati strankam. To je čisto naravno. Kdor služi v slovanski deželi, mora biti deželnega jezika zmožen, sicer za dotično službo ni sposoben. Ako pa sodnik zná dotični jezik, je gotovo bolje, jasneje in ceneje, ako sam sestavi razsodbo v jeziku, v katerem se ima izročiti stranki, kakor da jo mora še le kak drago plačan prestavljavec slabo in dostikrat celo napačno v drug jezik prevajati. Nemški jezik zaradi tega ne trpi nobene škode, pač pa je strankam na škodo, ako namesto izvirnika v roke dobé napačno ali pomanjkljivo prestavo sodnijske razsodbe.

Učite vse narode!

„Idite in učite vse narode!“ rekel je Kristus svojim apostelnom, kedar jim je izročeval oznanje večnih resnic na zemlji. On jih ni omejil na posamične narode, temveč jim je odkazal za delokrog vesoljno površje zemlje in jim izročil vse narode. Da so apostelnjui to svojo nalogo tudi vestno spolnovali, dokazuje nam cerkvena zgodovina. Ob enem pa so sveti možje tudi skrbeli, da je izvrševanje naloga prešlo na njihove naslednike — na škofe. Škofje imajo še dandanes nalogo od Boga samega jim izročeno, učiti vse narode. Za to je pa v prvem oziru potrebno, da vsak narod dobí škofa, ki je narodovega jezika tako zmožen, da zamore temu božjemu poklicu popolnoma zadostovati. Kako veselo se čitajo sporočila o škofovskih potovanjih ob priliki deljenja sv. birme, kjer se mili vladika povsod čuti pravega pastirja med svojimi ovčicami, ktere s prižnice ali izpred altarja lepo podučuje in potrjuje v naukih sv. vere in to v jeziku, ki ga narod umé! Nihče ne bo zahteval od škofa, da bi šel vsako nedeljo in vsak praznik na prižnico sveti

LISTEK.

J e k.

Svet božji je tako uravnan, da če na pravem mestu zavpiješ, se ti odmev ali jek na daleč okoli oglasi. Posebno se pa odlikuje v tem oziru naša mila domovina skoraj povsod, kar se bo sedaj le tudi v političnem oziru pokazalo.

Poslanec Viljem Pfeifer spregovoril je dne 1. t. m. v poslaniški zbornici jako potrebno besedo, ktere odmev se bo razlegal vse križem po naši deželi, kajti povsod bo zadela v živo. Beseda gospoda Pfeiferja spregovorjena o preosnovi eksekucijskega reda zadela bo v živo vse tiste pijavke, ki so se po naši deželi že na vse kraje razširile in se od bližnjega krvi debelé. Če se tudi posreči, da se bo preosnova eksekucijskega reda res izvršila, sme naš narod poslancu Pfeiferju dati pač zlato medalijo na trobojnim traku — ne — trak mora biti rudeč v znamenje, da je medalija priznanje rešitve iz krvnikovih rok. Kajti kaj pa je oderuh drugega nego pravi krvnik, pravi ljudski rabelj, ki kmeta za kmetom

odira in po svetu poganja, ne da bi imel le količkaj vesti zaradi tega, kako bo nedolžna družina na kant spodenega kmeta živela, kako se bo preredila. Kaj je to brezsrčnemu upniku mari?!

Stopimo nekoliko v katero-koli pošteno slovensko vas. Izbirati nam ni prav nič treba, ker so si v tem oziru, iz katerega smo se mi tje kaj napotili, vse kar od kraja podobne, kakor jajce jajcu. Več ali manj kmetov, kakor je že ravno osoda nanesla, našli bomo ondi skupaj. Kakor dva nimata enakih hiš, tako tudi gospodarske razmere pri dveh niso enake. Če ga vprašaš, „kako je, oče?“ Odgovoril bo, skoraj da vsak: „E slabo, slabo! Opravki jeli so me zmagovati in več jim nisem kos! Prodajati moram sedaj to sedaj ono, samo da gosposko zmagujem; za družino in za upnike pa še sam ne vem kje bom jemal!“ Drugi gospodar stoji križem rok pod drevesom konec hiše in premišljuje, kje bi dobil potrebnega denarja, da bi se odkrižal Debeljaka, ki ga ravnokar na kant goni. Odkar je ta gospodar gospodarstvo prevzel, je že mnogo vode poteklo. Trda mu je šla ves božji čas, kar se s kmetijstvom ukvarja. Dokler je bil mlajši, manjkalo mu je družine in moral se je s tujimi ljudmi vkvarjati, kar stane silno veliko de-

narja. Kasneje, ko mu je družina vzrastla, in bi bil lahko z domačimi ljudmi delal, prišle so nadenj vse Jobove težave in skušnje, kar si jih le misliti moremo. Žena mu je že več tednov v postelji ter tako rekoč med življenjem in smrtjo visi. Hišo mu je vpepelil ogenj; domači so si komaj življenje rešili! Na polji je vse tako lepo kazalo, da se je dobrim vaščanom kar srce smejalo. Vsak si je mislil: „No hvala Bogu, letos si bomo nekoliko opomogli.“ Ravno pred strneno žetvijo pripodé se črno-sivi oblaki in toča jela se je vsipati iz njih, ki je strneno polje tako zmlatila, da se niti poznalo ni, kaj je ondi rastlo. Ob enem je otokla sadje in vinograde. Ploha, ki se je za suho točo vlila, poplavlila je iz vinogradov prst, navalila je po travnikih peska, kamenja in druge nesnage, da tudi košnje ni bilo prav nič. Kaj je hotel gospodar v taki stiski drugega, kakor šel je k Debeljaku, o katerem je vedel, da mu toča ne more pobiti, ker nima niti ped zemlje svojega polja. Ogenj mu tudi ne more do živega, ker nima svoje hiše. Pač pa ima varno naložene svoje tisoče v hranilnici in pri kmetih, kterih mu pa tudi ogenj ne more vničiti, kajti vknjiženi so pri gosposki. Tega moža, ki si je svoje tisočake iz žuljev bližnjega iz-

evangelij oznanjvat; ne, za to ima svoje namestnike.

Res, jako lepo je in tudi silno potrebno, da višji duhovni pastir ob priliki delitve sv. birmne spregovori narodu v razumljivem jeziku nekaj poučnih besedi. Isto tako je mnogo mnogo prilik v izvrševanju vzvišenega poklica škofovega in bitko je občutil še vsaki škof, če je neprevidoma prišel med narod, katerega jezik mu je bil nerazumljiv. Zato so si pa tudi škofje v Aziji, Afriki in Ameriki prizadevali tudi najtežjih jezikov divjakov se priučiti, dostikrat z veliko težavo, da so zamogli spretnosti izvrševati nalog Kristusov.

Če pa prebiva v eni pokrajini po več narodov, sme vsak izmed tistih na podlagi Kristusovih besed: „Učite vse narode!“ opravičeno željo imeti za škofa, ki je njegovega jezika zmožen. Ker bi to iz gmotnih oziror ne bilo lahko mogoče, treba je iskati moža, ki je toliko jezikov zmožen, kolikor narodov v določeni pokrajini prebiva.

Taka pokrajina je nam sosednja dežela koroška, kjer je ravnokar škofija osirotela po prenehanju smrti r. knezo-škofa Petra. Dva naroda prebivata že sila davnih časov ondi drug poleg drugega — Slovenci namreč in Nemci. Mnogo dežele so si poslednji po jezevo prisvojili. Pritiskali so namreč na Slovence od severa in so jih vedno bolj proti jugu in iztoku potiskali, mnogo pa tudi siloma ponemčili! Oba naroda imata sedaj željo dobiti škofa, ki ga bodeta razumela vsak v svojem jeziku, Slovenec v slovenskem, kedar bo prišel bodoči škof v slovenske kraje izvrševati svoj poklic ter deliti svete zakramente, Nemec pa v nemškem jeziku.

Krška škofija, ki ima svoj sedež sedaj v Celovcu, kjer so škofa dr. Funderja minuli ponedeljek položili k poslednjemu počitku, bila je ustanovljena dne 6. marca 1070. Ustanovil jo je tedanji Solnograški nadškof Gebhard. Papež Aleksander II. jo je dne 21. marca 1070 potrdil in cesar Henrik IV. pa dne 4. februarja 1072. Prvi škof bil je ondi Gunther pl. Krapfeld od leta 1072 do 1090. Ta, ki bo sedaj imenovan na ta škofijski sedež, bo ravno šestdeseti škof od leta 1072 pa do današnjega dne. Toraj pride nekako po 14 let vladanja na posamične škofove povprek računeno. Med bivšimi 59 škofi nahajamo le enega, ki ima popolnoma slovensko ime in ta je Jakob II., Peregrin Pavlič (1824 do 1827), dalje ima slovansko ime Adalbert Josip Lidmanský (1842—1858). Sicer so pa sama tuja imena.

Kdo vé, če ni tudi to mnogo pripomoglo, da so Slovenci v narodnostnem (lahko mogoče tudi v pravem) oziru tako propadli po Korotanu.

Sedaj, ko bode zopet treba misliti na novega škofa za izpraznjeno stolico Krške škofije, pač ne moremo drugače, kakor spolniti opravičeno željo slovenskih Korošcev ter izreči, da naj že pride na izpraznjeno škofijsko stolico mož, ki bo imel vse potrebne lastnosti, ki se na onem težavnem mestu od njega zahtevajo. On mora biti v vsakem oziru mož na svojem mestu. Ker ima škofija mnogo slovenskih župnij in dobro tretjino, toraj čez 100.000 slovenskih prebivalcev, mislimo, da nikakor ni odveč in neopravičeno zahtevanje, da naj se imenuje za bodočega škofa mož, ki bo tudi sloven-

ščine popolnoma zmožen. Npravnega in narodnega propada med našimi brati na Koroškem vendar ne more nikdo želeči, toraj tudi ne pospeševati. Slovenci na Koroškem prav tako potrebujejo višjega pastirja, kakor Nemci in z dobro zavestjo lahko rečemo, da se pri izbiri ne bo manjkalo vzornih duhovnikov, ki so obeh jezikov popolnoma zmožni in od katerih se je nadjati, da bodo skrbni in pravični pastirji vseh svojih ovčic.

Z imenovanjem takega škofa, ki bi slovenščine ne bil zmožen, bi višja oblast le dokazala, da Slovenci v resnici smatra za narod, ki je v popolni propad — na smrt obsojen, in to na smrt v vsakem oziru. Slučaj tak bi bil le žalosten dokaz, da Slovenci niti toliko niso vredni, da bi se jim imenoval višji pastir, katerega besedo bi umeli ter se mu tudi z zaupanjem približevali. Ker gotovo je, da je vse kaj drugega, s predpostavljanim višjim pastirjem govoriti po tolmaču ali pa osebno od ust do ust v obema razumljivem jeziku.

Toraj ponavljamo željo: Bog daj našim sosednim koroškim bratom in sodržavljanom skoraj višjega pastirja, ki bode zmožen Slovincem in Nemcem v njih lastnem jeziku večne resnice oznanovati ter obema narodoma enako pravičen biti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. oktobra.

Notranje dežele.

Čehi so čez dolgih sedem let vendar dosegli *jezikovno ravnopravnost pred sodnijo*. Do sedaj je bila ondi navađa, da se je pri českih sodiščih prve in druge instance v senatnih obravnavah pravda nemški vršila in so se tudi obsodbe nemški spisane strankam izročevale. Ta nemška podlaga obravnavam imela je veljavo povsod, še celo ondi, kjer se je tožba v češčini vložila in kjer strank v pravdo zapletenih nobena nemški niti znala ni. Sedanji pravosodni minister dr. Pražak je temu sedaj konec storil. Poslal je česki c. kr. deželni nadsodnji odlok, da se morajo od 1. januarja dalje vse obravnave v senatnih sejah vršiti in izdelati v tistem jeziku, v katerem je bila tožba vložena. Ravno v tem jeziku treba je pisati vse senatne sklepe, odloke in razsodbe. Z besedo: vsa obravnava česki vložene tožbe mora se vršiti le na podlagi českega jezika. Kjer bi se morala pa razsodba v obeh jezikih izdelati, velja naj za temelj razpravi tisti jezik, v katerem je tožba vložena. Za drugo stranko naj se napravi prestava. Ta odlok ministra Pražaka vzbudil je pri naših bratih Čehih povsod silno radost. Znaniti bomo pa tudi od druge strani kmalo slišali, kako da so se na Českem Nemci zopet začeli zatirati. (Glej članek iz Dunaja.)

O *avstro-nemški zvezi* tudi „Sonn- und Montagszeitung“ piše, da ni za nič, da je le bolj za oko, kakor pa za moč. Nemško-narodni klub je ves od kraja za to, da se mora ta zveza še bolj vtrditi. To bi bilo le na eden način mogoče, in sicer tedaj, če bi se Avstrija v Nemčiji potopila, sicer pa ne, kajti Bismark je sam rekel, da bi poskušnje ne mogel prestati, ktero bi kaka avstrijsko-ruska spletna nemški zvezi napravila, če tudi mu to dolžnost jasno velevala. Bismark namreč ne sme Francozov iz oči spustiti. Pa tudi iz Tiszovih besedi, ktere je spre-

govoril za odgovor na razne interpelacije, se o avstro-ogerski zvezi prav nič drugega ne dá sklepati, kakor da državniki in diplomatje že vedó, kaj delajo, kedar zveze sklepajo in zakaj tako delajo. Vendar pa bi bilo želeči, da bi se tukaj kaj bolj natančnega slišalo, čemu da je nam avstro-nemška zveza! Čemu da je Bismarku, to vemo; ali čemu bi nam bila, tega si pa pošten človek ne more misliti. Mi naj bi Bismarka varovali francoskih bunk, on bi se pa za nas ne zmenil, kedar bi nam predla. To naj razume, kdor more! Videli pa bodete, kdor bo doživel, da ne bo dolgo pri sedanjih političnih razmerah ostalo, temveč se bodo taista radikalno spremenile in to že v kratkem času.

Madžari menda niti enega človeka nimajo med sabo, ki bi bil Rusom naklonjen, pač pa jih vse iz dna duše sovraži, kar se k madjarskemu narodu prišteva. V strastnem sovraštvu do Rusov so si vsi enaki kakor jajce jajcu; tudi če bi si bili sicer še tolišnji politični nasprotniki, nič ne de, v sovraštvu do Rusov so vsi edini, tako košut, kakor Jokai. Poslednji je nedavno poslal svojim volilcem v Košice pismo, v katerem se osobito le z Rusi in rusko politiko peča. Po Jokajevih nazorih je politično obzorje grozno nabasano z elektriko, česar je edino le Rus vzrok, ki se je zopet lotil orijentalnega vprašanja. Ruski osloboditelj je po Bolgariji tako gospodaril, da se je Rusom v dno srca pristudil. Šploh Rusija ves svet vznemiruje. V iztočni Aziji se zaganja v angleške naselbine, na Balkanu pa rov za rovom koplje, po katerih se misli do Carigrada priplaziti. Nasprotje med nami in Rusijo dela edino le državna oblika: nam daje taista popolnoma prostost na ustavni podlagi, Ruse tlači pa absolutizem, ki je tudi vzrok, da se Rusija brani balkanskim narodom samostojni razvoj privošiti. Če bi si Rusi po naravnem potu diplomacije skušali Bolgarijo pridobiti, bi Madžari nič ne rekli. Strahovanja morajo se pa po Jokajevih nazorih popolnoma vpreti, ker se je bati, da bi po okupaciji ene balkanske pokrajine prišla druga na vrsto in bi si Rusi s časoma pokrajino za pokrajino podvrgli. To bi bilo pa za Avstrijo vitalnega pomena. Med Rusi in Madžari po Jokajevih nazorih sicer ni sovraštva, in tudi car je lahko prav miroljuben, toda — na boj moramo vendar-le pripravljene biti.

Vnanje države.

Kaulbars jo je na *Bolgarskem* popolnoma zavozil in je tudi vedno bolj jasno, da ga je Rusija res za diktatorja tjekaj poslala ne pa za posredovalca. Po tem potu mož ne bo nikdar svojega smotra dosegel, kajti Bolgari si ne bodo dali svojega prepričanja vsiliti. Šploh pa Bolgariji tudi nič kaj posebno zanj ne marajo ne, ker jim je še v predobrem spominu njegovo gospodarstvo iz prejšnje dobe, kteremu so leta 1883 po silni konci storili. Kakor vse kaže, Kaulbars menda zopet ondi misli začeti, kjer se mu je leta 1883 nitka vtrgala. Prav, toda po tej poti ne bo prišel tjekaj, če se je prav sedaj po deželi na hujskanje podal. Vidóč, da v Sofiji ni ugodnih tal zanj, poskusiti hoče po deželi med priprostim narodom podlage pridobiti. Priprosti Bolgar se namreč za slovanstvo prav nič ne zmeni, pač pa mu je vse na pravoslavju ležeče in s tem si misli Kaulbars tiče loviti. V Macedoniji ni imel posebne sreče, kakor telegrami sporočajo, mu ne zaupajo dosti in so celo tiste osebe, ki so sumljive, da so z njim v tesnejši zvezi, deloma zaprli, deloma pod policijsko nadzorstvo utaknili. V Sofiji so zaprli brigadirja Šivarovega, ker ga imajo na sumu, da je Kaulbarsu udan.

Ruski list „Kijevljanin“ peča se z idejo *velelike zapadno-slovanske države*, oziroma slovanske Avstrije, in pravi to-le: „Ideja zapadno-slovanske države Nemčiji tako ugaja, da ji bolje ne more, kajti Bismarkija bi s tem dosegla, kar ji še manjka — sedanje avstro-nemške dežele in bi Avstrijo za nje z jugoslovanskimi pokrajinami do morja (egejskega) segajočimi odškodovala. Nemčija

vlekel in se tega in onega še srčna kri drži, oklene se stiskani gospodar za pomoč. Debeljak bi že dal, ali to je križ, da je prvo in drugo mesto že vknjiženo. Na prvem mestu je žena vknjižena za njeno doto, na drugem stoji pa najstarejša hči, ki se je omožila, pa ni vse dote v gotovini dobila.

Tretje mesto je pa že jako nevarno. Vendar pa — Debeljak je dober človek — bo dal, to se zna za silno velike obresti, ker je posojilo še le na tretjem mestu, toraj nevarno. Po osem od sto sta naredila. Napravila so se pisma in nesrečni mož je imel denar, odrtnik pa zopet novo žrtev, kjer bo kmalo nastavil cev, da ji popije srčno kri. Dve leti ga je še celó za obresti čakal. Tretje leto pride zopet nesreča v deželo in to priliko porabi Debeljak, da gre nesrečno žrtev svojo „dregat“. Denar hoče na vsak način. Ker pa revež niti obresti ne more plačati, izroči ga doktorju. Doktor ima pri tem svoj dober zaslužek; tirjatev lje res nekoliko dvomljive vrednosti, ker so na prvem in drugem mestu domači ljudje vknjiženi bili. Vendar pa pravdo prevzame, dobro vedóč, da posestvo ne pojde na kant, ker tega žena in hči ne bodete pripustili in pa da mu zaslužek tudi ne ujide, ker imajo eksekutivni stroški

prednost pred vsako intabulacijo ter so na enaki stopinji s cesarskimi davki. Doktor začne goniti, ubogi kmet dirja za denarjem od odrtnika do odrtnika, dokler se ga konečno vendar zopet kaka pi-javka ne usmili. Recimo, da si je vzel na posodo prvokrat 1000 gl.; sedaj potrebuje že celih 1500 gl., da dolg plača z vsemi stroški vred, kar se jih taistega spredaj in zadej drži. Debeljak ima svoj denar, doktor svoj jako dober zaslužek, kmet pa nekaj sto dolga več. Čez dve ali čez tri leta se prične pesem iz novega in to se tako dolgo ponavlja, dokler odrtniki takega posestnika do čistega ne ožmó. Naposled hoče tudi še hči denar imeti, ker ga potrebuje in drugega ne kaže, kakor pol grunta prodati, če pa to ni zadosti, pa še več. Konečno mora pa še žena po sto in sto naprej spuščati, ker upniki že drugače nečejo dajati, dokler se nekega dne vsa domačija ne zgrudi in se na podrtiji nov gospodar pokaže.

Ne bomo preiskavali, ali je prejšnji gospodar tudi sam kaj pripomogel morda po zaniknem gospodarstvu, da se mu je slabo in slabeje godilo. Toliko pa lahko rečemo, da če bi bil drugačen eksekutivni red, da bi namreč iztirjevalni stroški ne imeli veljave pred vsakim drugim dolgom, bi kmet na

drugo ali tretje mesto nikdar ne dobil velikih svot na posodo; tudi ne, če so na prvem mestu domači ljudje, ker bi se upnik bal izgube.

Vsled tega jel bi pa kmet večjo pozornost svoji kmetiji obračati. Če bi videl, da mu polje z žitom ne donša zaželjenega vspeha, obsejal bi ga morda s klajo, ter bi v hlevu jel več živine rediti, ktera mu ob manjšem trpljenji izvestno več koristi donša, kakor pa polje. Dalje bi bil tudi za vsakojake denarne zadrege veliko bolje preskrbljen, če bi imel v hlevu na razpolaganje enega ali dva vola, ktera bi vsako uro lahko prodal in bi imel takoj svojih 200 ali 300 gl. v žepu, od katerih bi mu ne bilo treba plačevati ne dragih kolekov, ne doktorja, ne obresti. Primerno omejen kredit bi našega kmeta zopet postavil na stališče, kjer bi laglje dihal, kjer bi začel pošteno shajati s tem kar pridela, ker bi ravno vse svoje misli na to obračal, kako da si vrednost svojim pridelkom poviša. Dokler bo pa za vsako potrebo denar lahko na posodo dobil za obresti, katerih brez škode zmagovati ne more, tako dolgo ne bo nikdar mislil na zboljšanje svoje kmetije in tako dolgo se mu bo tudi od leta do leta slabeje godilo. Proč toraj s sedanjim eksekucijskim redom!

bi potem bila, česar na vso moč želi — edina, Avstrija pa slovanska in do morja segajoča. Nemo-goča izpeljava ni in bo samo od sebe do tega prišlo, kakor hitro bi v Avstriji nemško-narodna gospôda na krmilo stopila. Vendar pa moramo reči, da je do tega prej ko ne še jako daleč, če tudi se ne dá tajiti, da je avstrijski vpliv po Srbiji, Bosni in Hercegovini od dné do dné večji. Kedar bo ta vpliv svoj vrhunec dosegel, tedaj prelevila se bo sedanja avstrijska Avstrija v zapadno-slovansko Avstrijo. Preden se bo pa to vse zgodilo, bo treba pa mnogo in jako vgodnih okolišči, preden se bo prevrat izvršil. Znano je, da je Bismark že l. 1864 Avstriji svetoval, da naj svoje težišče preloži v Buda-pešto. To se je nekako zgodilo po pogodbi z Ogersko l. 1867, ko se je Avstrija delila v dve po-lovici; ogerski vpliv se čuti, morda še bolj, kakor je skupni Habsburški monarhiji v korist. — V slo-vanski Avstriji pa bi Ogri (Madjari) ne mogli biti merodajni, kakor so bili dosedaj, toraj taka Av-strija je pri sedanjih okoliščinah nemogoča; kombi-nacije so proste, to je rokotvor časnikarjev.

Turčija še vedno na vse kriplje oborožuje. Poleg čet v obliži Drinopolja nakopičenih, katerih število bo skoraj ogromno svoto 200.000 mož do-seglo, sklenila je visoka porta tudi še 6000 Kur-dov oborožiti. Združila jih bo v samostalne manjše čete na konjih. Konj ji bo še veliko potreba in jih je že na Ogorskem nakupovati jela, topove je pa na Nemškem naročila. Kakor hitro poslednji dojdejo, jih bo takoj na mejo proti — Bolgariji poslala. Na vprašanje, kaj se ji tako silno muči oboroževati, je Turčija rekla, da se na daljše zasedanje Iztočne Rumelije pripravlja. Toraj se bo Turčija vendar-le še enkrat dvignila, preden se bo za vedno stegnila. Lansko veliko oboroževanje jo je vničilo v narodno-gospodarskem oziru za veliko let; kar ji je vlani do popolnega propada manjkalo, dodala si bo letos z novim oboroževanjem, katero — kakor pravi — velja Iztočni Rumeliji. V Iztočni Rumeliji Turčija nima ničesa iskati. Bolgari za njo ne marajo, ker hočejo sami svoji biti. Čemu bi toraj hodila tje kaj kri prelivati, ker je sedaj Iztočna Rumelija mirna? Če ji je bilo res kaj na njej ležeče, poslala naj bi bila lansko leto svoje ljudi tje kaj, kedar so namreč pogнали turškega generalguvernerja iz nesrečne po-krajine. A lansko leto se ji to ni truda vredno zdelo! Naj pa še letos ne hodi tje kaj zdražbe delat.

Izvirni dopisi.

Iz Šmartna pri Litiji, 27. sept. (Spomini na sv. birmo.) (Konec.) Ko je cerkvena svečanost mi-nula, bili so še nekteri došli gospodov od Milost-ljivega zaslišani in potem smo sedli k obedu. Obedu vdeležil se je tudi g. okrajni glavar Gril s svojim komisarjem g. Rihar-jem, in 23 duhovnov — lepa, številna družba, ki je vidno razveselila pre-zvišenega knezo-škofa. Vsim je dobro délo, ko smo videli, kako so Prevzvišeni do vsacega tako prijazni in ljubeznjivi, kako skrbni za vsacega po-sebej in prav iz srca nam je prečast. gosp. dekan jemal besede, ko je vzdignil čašo in v izborni na-pitnici nazdravil visokemu gostu, rekoč:

„Premilostni, prevzvišeni gospod knezo-škof! Naši župnijani so željno hrepeneli videti in imeti v svoji sredi svojega višjega pastirja, premilega go-spoda knezo-škofa. Pa jih moram malo zatožiti, da so nekoliko sebični in so se zvesto nadjali, da mil. g. knezo-škof ne bodo prišli k nam s praznimi ro-kami, ampak bodo prinesli darove seboj. V ti sladki nadi se tudi niso premotili, ker mil. g. knez in škof so res prinesli seboj darove, ali ne zemeljske, ampak veliko večje vrednosti darove, namreč nebeske, da-rove sv. Duha, ter so jih delili dečkom in deklicam pa tudi dvema priletnima župnijanoma, 67 let sta-remu gospodu Frideriku Knuthu in 48 let stari gospej Julijani Weitz-ovi, ktera sta pred kratkim časom krivoverstvu se odpovedala in v naročje sv. katoliške cerkve sprejeta bila. V imenu vsih obda-rovanih birmancev in birmank, v imenu njihovih starišev in v imenu cele Šmartinske župnije in po-sebno pa v svojem imenu se Vam premilostni g. knezo-škof za vse blage darove najtoplejše zahva-ljujem. Obrnem se pa tudi k vam, častiti gospodje duhovni sobratje, in prepričan, da vzamem vam iz srca besedo, slovesno povdarjam, da mi duhovniki Litijske dekanije, kakor tudi duhovniki preko deka-nijskih mej imamo in hočemo vedno ohraniti ne-omahljivo zvestobo in udanost, najvišje spoštovanje in otroško ljubezen do svojega višjega pastirja pre-milostnega g. knezo-škofa in to tem bolj ker, kakor dušni pastirji, iz lastne skušnje znamo, da le tako mil. g. knezo-škofu olajšamo nekoliko težko breme, katero sloni na Njihovih ramah. Imamo pa tudi ve-selo prepričanje, da mil. g. knezo-škof nas duhov-

nike in nam izročene ovčice, kakor oče svoje otroke ljubijo. In na podlagi te medsebojne ljubezni na-pijem: Bog živi in ohrani nam in škofiji do skrajnih mej možne starosti našega preljubljenega gospoda knezo-škofa!“

Navdušeno je zaorilo po sobani: „Bog živi!“ Zahvalili so se Milostljivi za prisrčno napitnico in rekli, da so prepričani zvestobe in vdanosti že od takrat, ko jih je kot novega škofa duhovščina te dekanije tako prisrčno pozdravila in sprejela na Zidanem mostu, in da pač res „quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum“. V to ime so odzdravili Premilostni g. dekanu, pa napili tudi vsem pričujočim gospodom.

Nazdravil je g. dekan še pričujočemu g. gla-varju Gril-u, ki se je v prijazni besedi zahvalil, in ura je začela opominjati nas, da je že čas le pre-blizo, ko nas bodo ljubljenci višji pastir zopet za-pustili. In res ob 1/2 5. uri spremili smo jih še v cerkev, kjer jim je mešani zbor še milo pesmico „Z Bogom!“ v slovo zapel, in med pokanjem mož-narjev in zvonjenjem so Prevzvišeni Šmartino zapu-stili in se odpeljali v Litijo na brzovlak. Polni raz-novrstnih čutil peljali smo se za Njimi, ljudstvo je zopet od vseh strani vrelo skupaj še zadnjič na tem potu pozdravit Premilostnega in še prejeti Njihov škofovski blagoslov.

Napis na slavoloku pri Litijskem mostu: „Hvala Ti!“ nam je bil vsem prav iz srca vzet — je ob kratkem povedal vse, kar smo čutili v tem trenutku slovesa. Še kratke trenutke smo imeli med seboj ljubljenega, milostljivega višjega pastirja in nagli zabrlizga in nam jih odpelje v belo Ljub-ljano. Mi vsi pa kličemo za Njimi hvaležni za to-liko Njihovo ljubezen z besedami lepe kantate, ki je v tem popisu že bila imenovana:

Bog živi Višji Vas Pastir,
Vas čvrste dolgo let ohrani!
Bodite Vi nam dobri zmiri,
Kot mi smo Vam iz srca vdani! —n.

Iz Ptuja, 3. oktobra. (Sadjarskega društva veliki zbor.) Malo-štajarsko sadjarsko društvo „Cesarjevič Rudolf“ imelo je dne 23. septembra svoj II. veliki zbor v prostorih tukajšnjega „Narod-nega doma“. Ker vreme ni bilo, kakor bi se bilo spodobilo, vdeležitev ni bila tolišnja, kakoršna bi gotovo bila v nasprotnem slučaju. Kljub temu pa se je zbralo dosti dostojno število udov. Še celó iz daljnih krajev so prišli.

Predsednik društva, g. dr. Ipavc, moral je odti na telegrafični poziv k bolniku, zato je na-mesto njega prevzel sporočilo o društvenem delo-vanju njegov namestnik g. V. Jarc, vodja šole v Št. Jurju.

Sporočilo o društvenem premoženju podajal nam je društveni blagajnik g. Praunseis, velikopesest-nik iz Št. Jurja ob južni železnici.

Na to sporočal je g. nadučitelj Praprotnik o praktični sadjereji po naših krajih.

Za tem se je oglasil g. M. Bizjak, posestnik iz Teharjev. Ta gospod odlikovan je po presvitlem cesarji in je govoril o škodljivcih sadjarstva. Po-sebno veliko hudega imel je na rovašu strahopet-nega zajca, ki tu pa tam sadne nasade kar do ce-lega vničuje. Vničevanje sadnega drevja se mora na vsak način zabraniti; sedaj, ko nam pa trtna uš vinograde opustoševa, je pa še tembolj naša dolž-nost vso pozornost sadjarstvu obračati. Zato bi bilo prav, če bi naše sadjarsko društvo potrebne korake napravilo, da se spremeni sedanja lovška postava, ki zajcem in drugi divjačini tako potuho daje.

Ta predlog se je soglasno sprejel in se je vodstvu društva naročilo za to skrbeti, da bo tudi kaj vspeha videti.

Po raznih predlogih se je soglasno sklenilo za Ptujski okraj ustanoviti sadjarsko podružnico z vrtom. Društvenikov oglasilo se je že 40.

Konec zбора prišli so na vrsto tudi praktični razgovori, na kar se je voditelj zбора vsim navzočim toplo zahvalil. Z gromovito trikratno „Slava“ ce-sarju in cesarjeviču se je zborovanje končalo.

Domače novice.

(Osobne vesti.) Gosp. Anton Karlin ostane pri sv. Jakobu, in naslednik njegov postane kateket v mestnih ljudskih šolah gosp. Janez Smrekar, kaplan v Kočevji. — P. Karol Heidrih je iz

Wiener-Neudorfa prestavljen k Lazaristom v Ljub-ljano. — Prihodnjo nedeljo bodo premilostni knezo-škof Jakob posvetili doslej le blagoslovljeno cerkev sv. Jakoba ob Savi. — V ponedeljek je bil inve-stiran na faro Rako preč. g. Janez Dolinar, do-sedanji župnik Šent-Janžki.

(Učiteljsko zborovanje.) Včeraj v sredo 6. t. m. je bil v mestni dvorani občni (XIII.) zbor „Narodne šole“. Posvetovanje je trajalo od 6. do 9. uri zvečer. Tako stvarnih razprav še ni bilo pri občnem zboru „Narodne šole“, dasiravno že 13 let zboruje. Med drugim omenimo le to, da se hoče „Narodna šola“ lotiti izdaje knjig v rabo na otročjih zabaviščih. — Danes 7. t. m. je zborovalo „Vdovsko učiteljsko društvo“. Ob 8. uri je bila sv. maša v stolni cerkvi, ob 9. uri prtem zborovanje v mestni dvorani. Udov se je sešlo ravno toliko, da je bil zbor sklepčen. Za vdovskim društvom je pa zborovalo „Slovensko učiteljsko društvo“. Navzočih je bilo nekaj več udov, kakor pri zborovanji „Vdovskega društva“. — Bolj obširna poročila so nam obljubljena.

(G. Fr. Ks. Souvan) pristopil je s 100 gld. za ustanovnika družbi sv. Cirila in Metoda.

(Poročil) se je včeraj g. Gustav Pirc, tajnik kmetijske družbe z gospico Lucijo Rodetovo.

(Gradašica) je pri poslednji povodnji silno raz-sajala, pri izlivu v Ljubljano nekaj brega odkopala, in toliko peska in sipa v strugo Ljubljance nano-sila, da se je večja Ljubljana nadležni Gradašici umakniti morala. Nasledek ni nič kaj ugoden za mah. — Sedaj pa ob bregu Ljubljance na Krakov-skem nabrežji vse mrgoli delavcev, ki, ali iz struge pesek izvažajo, ali bregove vtrjujejo. Kakor je vi-deti so se dela prav umno lotili, ter ob enem že na to mislijo, kako bita pesek, ki ga iz struge do-bivajo, vkoristili; mečejo ga na mreže in presejajo, da bode pripravna snov za gradivo. Sploh pri mest-nih delih opazujemo, da jih vodi umna glava, ki se na vse ozira, kakor smo to videli, ko so delali novo nabrežje ob Radeckijevem mostu.

(Na Ježico) je danes 5. t. m. prišel neznan deček z imenom Albert Kanc, bivši učenec četrtega razreda nemške ljudske šole v Trstu. Rekel je, da so mu pred tremi leti oče, pred dvema mesecema pa mati umrli; in ker ni imel pravega varuha, se je pa po svetu podal. V varstvo so ga vzeli pri Ro-bidi v Malivasi.

(Čast. gosp. Janez Hinek), vpokojeni župnik v Zatični, je 1. t. m. umrl ter bil 3. pokopan. Bil je starosta kranjske duhovščine — edini iz prejšnjega stoletja. R. I. P.!

(Častnim občanom) imenovala je g. R. Dolencea, vodjo Slapenske vinarske in sadjarske šole ondašnja občina v odborovi seji dné 12. septembra soglasno. Povod temu odlikovanju dale so mnogovrstne obilne zasluge g. Dolencea za Slap. Deputacija izročila mu je dné 29. septembra dotično diplomu na jako slovesen način.

(Dve novi brzojavni postaji) odprli se bodeta še v teku tega leta. Prva bo v Ložu, druga v Novi Vasi pri Rakeku. Obe občine ste izpolnili stavljenega jima pogoje.

(Živinska razstava v Kranji) je bila silno pičlo obiskovana. Živine se ni več nagnalo, kakor 18 bikov, 19 krav in 22 telic. Darila za lepe bike so dobili: gg. Edvard Urbančič iz Predvora 40 gld., Šimen Jereb iz Spodnjega Brnika 30 gld., Edvard Urbančič iz Predvora 30 gl., Burgar iz Hraš 25 gl., Luka Šmid iz Gaštaja 25 gl., Franc Kušar iz Drage 20 gl., Jakob Molj iz Vogljan 20 gl., Janez Strupi iz Čirčič 20 gld., Janez Bilban iz Vodice 20 gld., Janez Jerala iz Tacna 15 gld. — Za lepe telice: Tomaž Kapove iz Visokega 25 gl., Lovro Kavčič iz Medvod 20 gld., Matija Kristan iz Sela Vodiške župnije 15 gold., Josip Krašič 10 goldinarjev. — Za krave: Luka Pavlič iz Spodnjega Brnika 30 gl., Janez Kalan iz Škofje Loke 25 gld., Janez Vidmar iz Zaloga 20 gold., Anton Jerala iz Hraš 15 gold. Vsega skupaj se je razdelilo 405 gld. Iz zasobnega darila 75 gld., ktere je g. Urbančič komisiji pre-pustil z namenom, da naj taista obdaruje tri pridne živinorejce iz Predvorske župnije, obdarovani so bili: Matej Arh iz Mač s 30 gold., Jože Lombard iz Spodnje Bele z 25 gold. in Janez Zaplotnik od sv. Jakoba s 20 gold. Lepo in hvalevredno je, da sò se naši kmetje tako veselo poprijeli živinoreje.

(Duhovske spremembe v Tržaški škofiji.) Č. g. Jos. Budin, koperator pri sv. Dev. Mariji pomoč-nici je postal koperator pri Jezuitih. Č. g. Karol Miklavčič, koperator v Rojanu, premeščen je k žup-niji pri sv. Dev. Mariji pomočnici v Trst; v Rojan

je bil poslan č. g. Aleksij Gasperšič, doslej koperator v Pazinu. Č. g. Ivan Butignoni je bil imenovan kaplanom in katehetom na šoli v samostanu sv. Benedikta. Č. g. Peter Zobac kaplan pri M. Dev. na Krasu v Istri je bil imenovan koperatorjem pri novem sv. Antonu v Trstu; na njegovo mesto je bil poslan č. g. Ant. Aržič. Č. g. Jos. Stržinar, novoposvečenec, je bil poslan v Bazovico. Vpokojena sta bila: č. g. Ivan Oballo, župnik v Novakih in č. g. Jakob Volčič, upravnik župnije Cerovlje. Za sprazneno župnijo Ospo je razpisan konkurz do 31. oktobra t. l.

(Duhovske spremembe v Goriški škofiji.) Č. g. Jakob Fon, vikar v Stržiščih, pojde kot tak v Kred pri Kobaridu; č. g. Janez Feltrin, kaplan v Volčah, imenovan je za vikarja v Gorenji Tribuši; č. g. Anton Bratina, kaplan v Komnu, pa za vikarja v Doberdolu. Prestavljeni so naslednji duhovni pomočniki: č. g. Valentin Bresausig iz Kanala k mestni fari sv. Ignacija v Gorico; čast. g. Štefan Kodermac iz Kanala v Volče; č. g. Franc Kofol iz Rihemberga v Kanal za I. kaplana; č. g. Anton Pahor iz Komna v Rihenberg; č. g. Janez Kodrič iz Šempasa v Komen za I. kaplana; č. g. Janez Klobovs iz Štanjela v Šempas; č. g. Franc Pipan iz Bolca na Št. Viško goro. Za kaplane nastavljeni so sledeči novomašniki: č. g. Fran Razpet v Kanal; č. g. Eduard Štrekelj v Komen; čast. g. Franc Moškat v Bolc. Č. g. Janez Grbec postal je kn.-nadšk. tajnik.

(Volitve.) V Makolah je pri občinskih volitvah dne 5. t. m. v II. in III. volilnem razredu sijajno zmagala krščansko-narodna stranka, Nemčursko gnjezdo je popolnoma razdžano.

(V Celovcu) je kapiteljski vikar postal preč. g. kanonik Lambert Einspieler.

(O vinski letini) prihajajo iz Primorja jako ugodna sporočila o vrlo dobri kapljici, ki je letos ondi dozorela in pa tudi še precej so jo dobili. Izvestno jo vsem privošimo, naj bi jo le tudi dobro v denar spravili!

(Šole v Trstu) so se imele pričeti s 1. oktobrom pa se niso, ker se je kolera zopet širiti jela. Odložene so za nedoločen čas.

(Kolera) je dosedaj v Trstu več nego 700 ljudi položila v posteljo. Od vseh teh je 227 ozdravilo, vse drugo je vzela grozna ptujka s seboj. Prenehala je že bila, a zopet se povrnila, ter je iz novega jela tirjati dan na dan več novih žrtev.

Razne reči.

— „The Gresham.“ O Angleškem zavarovalnem društvu „The Gresham“, ki ima svoj glavni sedež v Londonu, na Dunaji izhajajoč list „Anker“ tako sumljivo piše, da se nam vredno zdi javno pozornost na dotični članek obrniti. „A.“ piše: „Izmed vseh angleških zavarovalnic na življenje edini „Gresham“ od leta 1874 v Avstriji deluje. Do tedaj imeli smo pri nas „Oesterreichischen Gresham“, ki se je pa takoj z angleškim spojil, kakor hitro so dobili inostranci pravico, svoje zavarovalnice tukaj ustanovljati. Angleški „Gresham“ ima med vsemi inostranskimi zavarovalnimi društvi največje število zavarovancev, za kar se naj edino le svoji neopravičeni reklami zahvali. O zavarovani svoti se govori, da znaša 50 milijonov goldinarjev. Samo na premijah je „Gresham“ leta 1885 po Avstriji nabral 777.959 goldinarjev. Iz tega se vidi, kako da so mu v Avstriji tla ugodne, če tudi v njegovi domačiji prav nič zanj ne marajo. Lahko se reče, da skoraj četrtina njegovih zavarovanj pripada Avstriji. Da so ravno naši ljudje v Angleže tako zaljubljeni, je tembolj čudno, ker je znano, da je pri „Greshamu“ treba višje premije plačevati, kakor pa pri drugih avstrijskih zavarovalnih zavodih. Pa tudi zavarovalne pogodbe niso, kdo vé kako vabljive. Jako neugodne — naravnost rečeno, so pa zavarovanja na soudeležitev dobička, ker „Gresham“ s prevelikimi stroški dela. Rezervna zaloga društva je jako pičla, specialne zaloge pa društvo niti nima ne! V najnovejšem času jeli so „Greshama“ tudi po Avstriji ljudje že opuščati, ker so mu prišli na sled, da slabostno kvaliteto sklenjenih svojih zavarovanj skuša pokriti z obilo kvantiteto taistih. To se pravi, da človeka še tako slabotnega zdravlja „Gresham“ sprejme v zavarovanje, če prav ga drugej niso hoteli sprejeti. Vsled tega je pa število preranih smrti vedno večje, kar nikakor ni ugodno ne za zavod, ne za zavarovance. Predlanskem so izplačali 85.781 goldinarjev zavarovanega denarja, lansko leto pa že 155.919 goldinarjev. Ob enem narastlo se je pa število nazajkupljenih polic od svote 20.608 gold. na svoto 32.814 goldinarjev, ker ljudje vedno bolj zaupanje

zgubavajo. Poleg tega treba se je ozirati tudi še na režijne stroške. Angleški uradniki dunajske podružnice stanejo leto za letom 224.256 goldinarjev, kar vse gre iz našega denarja, t. j. iz novcev avstrijskih zavarovancev. Občinstvo se menda vendar ne bo več dalo mamiti s tem, da premije pri „Greshamu“ tudi z menjico lahko plača, namesto v gotovini, kar pri domačih, t. j. avstrijskih zavarovalnicah ni mogoče, za to so pa tudi mnogo bolj varne, kakor pa ptuje zavarovalnice druge vrste, ki si morajo po Avstriji kruha iskati, ker ga doma ni za nje. Svoji k svojim!

Naše slovstvo.

Družba sv. Mohora se je letošnje leto pomnožila za 2097 članov in se je skupno število njenih udov vspelo do gorostasne številke 31.687. Neverjetno in vendar resnično, da je med Slovenci literarno društvo toliko narastlo! Če je le kje, tukaj je izvestno očitiden blagoslov božji in kakor Bolgari, prav tako sme tudi „Družba svetega Mohora“ z z vsem zaupanjem reči: „Bog je z nami!“

Prišla nam je v roke prva knjiga društvena: „Koledar družbe sv. Mohora“, ki ima letos čisto novo, koledarju jako primerno obliko. Nazivno stran na zavrtku je vrli in znani rodoljubni slikar v Ljubljani, g. I. Zeplichal, na odborovo prošnjo družbi primerno sestavil in izvrstno narisal. „S čim naj bi družbin „Koledar“ lepše in bolje ozaljšali“, povdarja slikar, „kakor s podobo svetnika, ki ga po vsej pravici častimo apostola Slovencev — sv. Mohora in s podobama slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, kterima blagovestnima bratoma se imamo zahvaliti, da sta naše prednike privedla v naročje sv. katoliške cerkve, ter s tem uložila podlago krščanski omiki v Slovanih!“ Kaj pomeni cela slika, to nam pojasnuje umetnik sam tako-le:

„Ob spodnjem delu naslovnega lista vidimo v sredini podobe sv. Mohora, ki našim prednikom, paganskim Slovincem, oznanuje sveto vero. Z desnico kaže v nebo, v levici pa drži sveto razpelo. Na levi za svetim Mohorom stoji njegov dijakon, sv. Fortunat, v desnici držeč popotno palico s križem, v levici pa dve sveti knjigi. Ljudstvo raznih stanov ju obdaja, ter pazljivo posluša besede sv. Mohora. Nekteri premišlujejo besede, drugi pa so globoko ganjeni. Za sv. Fortunatom kleči žena, koja naslanja na levo roko nagneno glavo, poleg nje pa se starec trka na prsi. V okroglastem okviru te podobe pa vzraste iz ozdob (ornamentov) na desni angelj, držeč v desnici palmovo vejico, znamenje zmage, in z levico kaže v nebo, kar pomeni, da dobita svetnika za svoje delovanje, trud in mučenstvo zaslužen plačilo v nebesih. Na levi strani drži angelj lavorov venec, znamenje časti in slave.

Ozrimo se sedaj v sredino risbine nazivnega lista. Na desni vidimo sv. Cirila. Zamišljen zré na nas veliki modroslovec, učitelj in apostol Slovanov. V levici drži sv. pismo, ktero je prestavil v velečastni cerkveni jezik slovanski; tu so napisane besede: „V Začetku je bila Beseda“. Desnica svetnika, v kateri ima pero, je naslonjena na sveto pismo, s čimer je izraženo, da se je v celem svojem življenju in delovanju opiral na besedo Božjo, zajemaje iz nje modrost in moč zoper neprijatelje prave kristjanske vere in ljubezni.

Nasproti na levi strani risbine stoji brat sv. Cirila, sv. Metod. Škofovo čast znamenjuje mitra, palica s križem apostola, a slika „Poslednje sodbe“ v desnici, slikarja, kteri je s svojo umetnostjo bolgarskega kralja paganskega Borisa pridobil krščanski veri. V resnih potezah oblička sv. Metoda nam je umetnik hotel izraziti skrb, trud in trpljenje, s kterim je bilo združeno njegovo višjepastirsko delovanje zaradi neprestanega zatiranja in preganjanja od sovražnih tujcev.

Kakor posrednice med nebom in zemljo, oziroma med Bogom in med človeštvom, plavajo na vrhu v sredini na oblakih tri ženske osebe: vera, upanje in ljubezen. Vera dviga visoko križ, ki ga svitloba obdaja. Svitloba je vir življenja, in življenje se nam je s kristjansko vero z nova zazorilo. Upanje vzgleda radostno k nebu, ter vzdiguje desnico, da sprejema Božje milosti in dobrote. Ljubezen, naznačena z gorečim srcem, sipa blagostivo cvetje. Mavrico ali Božji stol, znamenje Božje milosti in boljše prihodnosti vidimo v ozadju.

V dveh pristranskih podobicah, ki jih obkružujejo primerni okviri, je poobraženo: na desni go-

spodarstvo, obrtnijstvo, ladjarstvo in trgovstvo s svojimi znamenji, na levi strani so pa zaznamovane umetnosti in vede; prijazno zrete mili angeljski glavici na nje.

Ali zanimljiva slika ne zasluži, da jo radi gledamo in njen pomen premišljujemo?“

(Dalje prih.)

Telegrami.

Inomost, 6. okt. Ko se je sinoči ob 9 pripeljal vojaški vlak na železnici Wörl-Solnograd na Iterski Most, se je ta podrl. Tender in 15 voz padlo je v vodo Ache. Vlakovodja Scharfetter in sprevodnika Corteleksis in Platzter so poškodovani. V zadnjem delu vlaka je bilo 360 vojakov, ki so vsi nepoškodovani ostali.

Trst, 6. okt. Od včeraj pa do danes opoldne zbolelo je 19 ljudi za kolero, umrli so pa 3.

Rim, 6. okt. Novoimenovani škof Barski, Msgr. Sundečič prišel je semkaj, da zameni pisma sklenjene pogodbe med Vatikanom in Črnogoro na varstvo katolikov.

Tuji.

5. oktobra.

Pri **Maliču**: A. Sternkopf, trgovec, iz Nerehana. — G. Schmidt, občinski predstojnik, iz Döfingena. — Ludovik Wallenko, potovalec, iz Budejvice. — G. Matejek, lekar, iz Homotava. — Gabrijele Krauss, zasebnica, s hčerjo, iz Milana. — Ignacij Pokorn, učitelj, iz Trienta. — Karl Detrosin, zasebnik, iz Trienta.

Pri **Slonu**: Baron Oskar Lazzarini, inženir, z Dunaja. — Viljem Wlaschitz, nadporočnik, z Dunaja. — Schiffler in Brückenburger, potovalec, z Dunaja. — Adolf Fischer, tovarnar, iz Prage. — C. Bachler, inženir, iz Badena. — Ignacij Flucher, potovalec, iz Pesnice. — Heumer in Ornstein, potovalec, iz Zagreba. — Ig. Filip, trgovec, iz Dombovara. — E. Buzzi, zasebnik, z družino, iz Fužin. — Franc Oblak, poštni uradnik, iz Beljaka. — Gust. Obersteiner, posestnik, s soprogo, iz Kamnika. — Golob, zasebnik, iz Ljubljane.

Vremensko sporočilo.

Dn	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
6.	7. u. jut.	736.34	+10.0	brezv.	oblačno	0.40
	2. u. pop.	735.50	+20.8	sl. zap.	del. jasno	megla
	9. u. zveč.	735.50	+16.4	sl. szp.	oblačno	dež

Zjutraj megla, dopoldne jasno. Popoldne oblačno, zvečer je nekoliko dež porosil. Srednja temperatura 15.7° C., za 2.8° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

7. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. — kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „ — „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ — „
Papirna renta, davka prosta	109 „ 75 „
Akcije avstr.-ogerske banke	867 „ — „
Kreditne akcije	280 „ 40 „
London	125 „ 30 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 93 „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 37 1/2 „

Poslano.

Gospodu pl. Trnkóczyju!

Lekarju zraven rotovža v Ljubljani.

Naznanjam Vam sprejem 5 steklenic cveta za konje ali konjskega fluida.*) Ker se je ta od Vas narejen cvet za konje pri zunanjih boleznih pri mojih konjih tako izvrstno obnesel, zasluži da se po časopisih javno razglasi.

Srčen pozdrav!

(11)

Anton Krašovic,
posestnik.

Vrhnika pri Starem trgu poleg Rakeka, 3. jan. 1886.

Za notranje bolezni pri konjih, goveji živini, prašičih in ovcah, priporoča se pa izkušeni živinski prah (1 zavoj 50 kr., 5 zavojev 2 gl.) Mnogotero ozdravila pri rabi tega živinskega prahu, kakor njegove dobrodeltne lastnosti pri različnih boleznih, pripravile so živinske zdravnike in živinorejce do tega, da ta prah za prvo in najvažnejšo zdravilo rabijo ter se priporoča, da ga vsak gospodar pri notranjih živinskih boleznih takoj rabi, sploh da se ta prah zmeraj pri hiši nahaja. Izvrstno se rabi ta živinoredilni prah, ako živina neče jesti, pri krvni molži, kakor tudi za izboljšanje mleka.

Prodaja in razpošilja ga z vsakdanjo pošto lekarna Trnkóczy, zraven rotovža v Ljubljani.

*) Konjski fluid 1 steklenica 1 gl. — 5 steklenic samo 4 gl.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.